

Alþingi
Erindi nr. P 127/1499
komudagur 25.3.2002

25. mars 2002

Nefndasvið Alþingis,
Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík

Efni: Frumvarp til laga um stjórn fiskveiða

Í bréfi sjávarútvegsnefndar Alþingis, dags. 7. mars 2002 sl., var óskað umsagnar Seðlabanka Íslands um frumvarp til laga um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða, 562. mál 127. löggjafarþings.

Seðlabanki Íslands tekur ekki afstöðu til frumvarpsins í heild en bendir á eftirfarandi atriði sem varða útfærslu þess:

Almennt er viðurkennt að ef ekki eru ágallar á útfærslu hafa rentuskattar á borð við veiðigjald ekki í för með sér þess konar skekkjandi áhrif á ákvarðanatöku skattgreiðandans sem fylgja venjulegri skattlagningu. Að þessu leyti er jákvætt ef iekjuoíiun ríkisins færast í einhverjum mæli frá skekkjandi sköttum yfir í rentuskatta.

Samkvæmt frumvarpinu verður tekjum ríkisins af veiðigjaldi ráðstafað með öðrum skatttekjum. Benda má á að tekjur af gjaldinu verða tiltölulega miklar þegar vel aflast eða verð sjávarafurða er hátt, en minni þegar verr árar í sjávarútvegi. Ennfremur er vel þekkt að sveiflur í verðmæti útfluttra sjávarafurða eru meðal helstu sveifluvalda í íslensku efnahagslífi. Því kæmi til greina að hugleiða kosti þess að láta tekjur af gjaldinu renna að hluta til í sjóð sem ráðstafa mætti úr í efnahagslæggðum til tímabundinna skattalækkana eða sveiflujafnandi framkvæmda.

Ástæða þykir til að benda á ágalla á útreikningsaðferð veiðigjaldsins sem lýst er í c-lið 10. greinar frumvarpsins og útjöfnun veiðigjaldsins miðað við aflaheimildir í þorskígildum samkvæmt skilgreiningu þorskígilda í a-lið 10. greinar. Í fyrsta lagi er tekjuhugtak reglunnar, *aflaverðmæti*, að hluta byggt á viðskiptum milli deilda innan sama fyrirtækis. Þegar er fyrir hendi hvati til að vanreikna aflaverðmæti vegna áhrifa þess á launakjör sjómanna, og sá hvati mun heldur vaxa ef veiðigjald vex með vaxandi aflaverðmæti. Hagsmunir hvers fyrirtækis af því að vanreikna eigin aflaverðmæti eru að sönnu litlir, þar eð veiðigjaldið fer eftir heildarafla

SEÐLABANKI ÍSLANDS

KALKOFNSVEGI 1 · 150 REYKJAVÍK

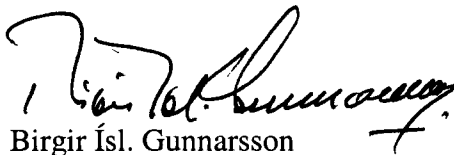
SÍMI: 569 9600 · NETFANG: sedlabanki@sedlabanki.is · BRÉFASÍMI: 569 9605

verðmæti, en þar sem vanreikningurinn þarf engu að breyta um raunverulega starfsemi, er ekkert sem vinnur á móti honum nema aðhald sjómanna að launasamningum. Í öðru lagi er kostnaðarhugtak reiknireglunnar of þröngt á heildina litið. Enginn varnagli er í reglunni sem tryggir að ekki sé tekið gjald umfram auðlindarentu og að gjaldið falli niður ef afrakstur veiðanna er ekki nægur til að standa undir afskriftum og vöxtum af nauðsynlegri fjárbindingu. Við það geta fjárfestingarákvarðanir skekkst ef of-taka veiðigjalds stendur lengi. Þar sem gjaldtaka virðist tiltölulega lítil miðað við líklega heildarentu af fiskistofnunum er þessi hættu þó sennilega ekki stórvægileg. Í þriðja og alvarlegasta lagi ber að benda á skekkju sem reiknireglan felur í sér varðandi gjaldtöku af veiðum einstakra tegunda. Álagning veiðigjalds byggist á aflamælingu í þorskígildum en þorskígildi eru reiknuð samkvæmt aflaverðmæti. Renta af veiðum einstakra tegunda fer hins vegar bæði eftir tekjum og útgjöldum. Ef hátt kílóverð fisktegundar er vegið upp af háum kostnaði við veiðar, getur útjöfnun veiðigjalds miðað við aflaverðmæti leitt til þess að gjaldtakan verði umfram rentu af nýtingu tegundarinnar og að veiðamar verði óarðbærar og leggist af, jafnvel þótt gjaldtaka sé hófleg á heildina litið. Útjöfnun veiðigjalds samkvæmt aflaverðmætisreiknuðum þorskígildum felur því í sér óhagkvæmni auk þess sem það samrýmist illa jafnræði að innheimta mishátt hlutfall raunverulegrar rentu eftir fisktegundum. Því er vert að gefa því gaum hvort ekki eru tók á að reikna þorskígildishlutfall fisktegunda eftir metinni rentu í viðkomandi veiðum fremur en aflaverðmæti.

Ástæða þykir enn fremur til að benda á að fyrirframgreiðsla veiðigjalds samkvæmt 10. grein kallar á skammtímafjármögnun sem væri óþörf ef gjaldið væri greitt eftir, t.d. samhliða uppgjöri virðisaukaskatts. Vegna ákvæðis í 10. grein e um að veiðigjald sé ekki afturkræft þótt veiðiheimild sé ekki nýtt, kann einnig að henta að taka fram að aflaheimildir, sem fluttar eru á milla ára, séu ekki gjaldskyldar nema einu sinni.

Virðingarfyllst

SEÐLABANKI ÍSLANDS

Birgir Ísl. Gunnarsson
formaður bankastjórnar

Eiríkur Guðnason
bankastjóri